

ROČNÍK LXVI

PROSINEC 2011 • ČÍSLO 12

HLAS

PRAVOSLAVÍ

CENA 24 Kč/1€

VÁNOČNÍ POSELSTVÍ, BÝT PRAVOSLAVNÝM,
CÍRKEVNÍ RESTITUCE JINAK

IKONA SVÁTKU - NAROZENÍ PÁNĚ

EDITORIAL

OBSAH

EDITORIAL	3	EKOLOGIE	17
CÍRKEV A SPOLEČNOST	5	ZPRÁVY Z EPARCHIÍ	19
STARÝ ZÁKON	10	SVĚDECTVÍ	23
DUCHOVNÍ ČTENÍ	12	MLÁDEŽ	24
ZPRÁVY ZE SVĚTA	13	ZPRÁVY Z EKUMENY	26
RECENZE	15	PRO NEJMENŠÍ ČTENÁŘE	28
ZAMYŠLENÍ	16		

VÁNOČNÍ POSELSTVÍ POSVÁTNEHO SYNODU PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU

Draží duchovní otcové, bratři a sestry,

KRISTUS SE RODI. OSLAVUJTE HO!

CHRISTOS RAZDAJEJSJA. SLAVITĚ JEGO!

Přejeme vám i všem lidem dobré vůle krásné prožití vánočních svátků. O Vánocích slavíme Narození Páně. Bůh se stal člověkem, jedním z nás. Ze tak přiblížil nebe zemi, to cítí všichni lidé, kteří Vánoce prožívají jako svátky míru, rodinné pohody a vzájemného laskavého chování. Vánoční večere, stromček, ozdoby, dárky, koledy, to jsou jenom symboly té velké Lásky, která mezi nás vstoupila a která nás chce obnovit. Chce nás ze zlých učinit dobrými, z nešťastných učinit šťastnými, z chudých bohatými, ovšem jiným bohatstvím, než dává svět. Měli bychom otevřít oči našich srdcí a uvítat v nich Božího Syna, poznat v něm „výhonek z výsostí“, jak zpíváme ve vánočním troparu, výhonek, který sice podle proroka Izajáše (53,2) vypočetl, z vyprahlé země, ale „získá spravedlnost mnohým“ (53,11).

Víme, že o spravedlnost svého srdce musíme těžce bojovat, přemáhat mnohá pokušení a zlé sklony, ale přesto víme, že nakonec je naše spravedlnost Boží dar, protože bez Boží lásky a pomoci by naše úsilí nestačilo a my bychom tu námahu snadno a rádi vzdali. Teprve když se nám dostane tohoto daru, pochopíme, jak je vzácný a jak bylo dobré a moudré o něj v sobě bojovat. Současně je nám líto těch, kdo tento boj vzdali nebo jej vůbec nezačali a zůstali raději zlími. A také obdivujeme velikou důvěru Boží v nás lidi: že se neobává, že

EDITORIAL

jeho sestoupení a vtělení vyjde nadarmo, že svět zůstane zlý přes jeho obět.

Ať nás Vánoce naučí důvěřovat spolu s Ním v proměnu světa. Nebojme se vynaložit každý na svém místě potřebné úsilí, aby se svět změnil k lepšímu, aby odpuštění, přátelství a láska nebyla pouhá slova. Odměnou za to je nám radost, že jsme Boží děti, snad někdy bloudící, ale důvěřující.

Nadcházející rok jsme vyhlásili Rokem svatého knížete Rostislava. Jako zvěstovatel Kristova evangelia, které nás naučilo znát Boží pravdu a důvěřovat v Boží pomoc, je dodnes duchovně přítomen v odkazu cyrilometodějské misie, jejíž zůstává naše pravoslavná církev věrnou pokračovatelkou. Vážme si toho a hledejme způsob, každý podle svých možností, jak učinit osobu svatého Rostislava, jehož jsme před lety kanonizovali, známější. Buďme nápomocni v pořádání duchovních i kulturních událostí, které by nám tohoto světců více přiblížily. Nezapomínejme, že to byl právě svatý kníže Rostislav, jenž umožnil, aby naši předkové přijali křesťanství srozumitelně, ve svém rodném jazyce.

Důstojní otcové, drazí bratři a sestry, Vánoce nás znovu a znovu učí věřit ve vítězství lásky nad zlobou, jednoty nad neshováním, a věřit v příchod Božího království. „Narodil se Kristus Pán, veselme se...“ vždyť „nám, nám narodil se“.

KRISTUS SE RODÍ, OSLAVUJTE HO!
CHRISTOS RAŽDAJETSJA, SLÁVTE JEHO!

S arcipastýřským pozdravením

+ Kryštof
arcibiskup pražský, metropolita českých zemí a Slovenska

+ Ján
arcibiskup prešovský a Slovenska

+ Simeon,
arcibiskup olomoucko-brněnský

+ Juraj,
arcibiskup michalovsko-košický

+ Jáchym,
biskup hodonínský,
vikář olomoucko-brněnské eparchie

+ Tichon,
biskup komárenský,
vikář prešovské eparchie

Vánoce 2011-2012

CÍRKEV A SPOLEČNOST

Také v naší vlasti býváme někdy konfrontováni s pravoslavnými jako jakousi „automatickou“ či „děděnou“ identitou, anebo dokonce ideologií, kterou někteří lidé mají, protože se narodili v nějaké převážně pravoslavné zemi a byli v pravoslavné církvi pokřtěni. Jiným bývá někdy naznačováno, že tu „pravou“ pravoslavnou identitu snad dokonce ani nemusíme „získat“ (?), a pokud ano, tak pouze na sklonku života prozířeho v láholkém odříkání a duchovním úsilí. Pravoslavná identita bývá někdy také představována a reprezentována jako kolektivní systém myšlék a způsobů svazancých s určitým etnikem a nikoliv jako zbožné duchovní úsilí lidí, kteří ve spolupráci s ostatními usilují o věčný život v království nebeském. Nad touto pravoslavnou identitou, které bývá i u nás přednětem rozborů, se ve svém meditativním příspěvku zamýšlel o. Rodney Trobic z USA.

BÝT PRAVOSLAVNÝM

Být pravoslavným je záležitostí individuální volby.

Nikdo nemá být nucen, aby byl pravoslavným křesťanem. Každý přijímá Pána Ježíše svobodně a z vlastní vůle.

Zůstat pravoslavným je také věcí svobodné volby. Každý den se věřící rozhoduje, zda zůstane pravoslavným, anebo se oddělí od tohoto pojmenování a od jednoty s Kristem.

Děti jsou běžně křtěny a stávají se pravoslavnými křesťany. Jejich pravoslavná identita však musí být potvrzena a plně přijata v pozdějších dnech života, kdy si plně uvědomí, co je to pravoslavné křesťanství.

„Obřezání Krista“ při svatém křtu přináší člověku úplně novou identitu. Tato nová identita spojuje člověka s Pánem Ježíšem Kristem a spojuje jej s pravoslavnými křesťany minulosti i současnosti.

Stát se pravoslavným představuje radostné a vědomé rozhodnutí. Od rodičů, kteří přináší své dítě ke křtu, se očekává znalost pravoslavnosti a také to, že čini toto rozhodnutí vědomě.

Stát se pravoslavným znamená přijmout systém víry sumarizovaný v niceo-cařihradském vyznání víry. Stát se pravoslavným zahrnuje přijetí života v Kristu.

Od pravoslavných věřících se očekává, že se budou až do konce svého života jistým způsobem postit a modlit se. Od pravoslavných věřících se očekává, že se budou účastnit bohoslužeb církve.

Od pravoslavných věřících se očekává, že se budou kát a zpovídat ze svých hříchů. Od pravoslavných věřících se očekává, že budou mít účast na Těle a Krvi Kristově.

Pokud se rozhodnou pro manželství, očekává se, že budou sezdáni v církvi.

Od manželů se očekává, že si budou navzájem věrni. Očekává se od nich, že se budou navzájem milovat a navzájem si odpouštět. Očekává se, že budou své děti vychovávat v církvi.

Stát se pravoslavným je spojeno s očekáváním, že člověk bude vyhledávat spasení duše. Stát se pravoslavným s sebou nese očekávání, že člověk bude „hledat především království Boží a jeho spravedlnost.“ (Mt 6, 33)

Stát se pravoslavným zahrnuje očekávání, že člověk bude vyhledávat nepřetržité spojení s Kristem, radost v Kristu a pokoj v Kristu. Stát se pravoslavným zahrnuje očekávání, že člověk se bude radovat z ovoce Ducha svatého.

CÍRKEV A SPOLEČNOST

Ovoce Ducha svatého zahrnuje: „Lásku, radost, pokoj, trpělivost, dobrotu, věrnost, pokoru a sebeovládání“ (Ga 5-22-23). Stát se pravoslavným znamená plně se obrátit k trojedinému Bohu.

Pravoslavi zahrnuje způsob života, který je milý Bohu a vychází z přání milovat Boha a dělat Bohu radost. Někteří jsou věrnými pravoslavnými křesťany od dětství. Další přicházejí k pravoslavi později. Lidé se stávají opravdovými věřícími v různém věku.

Být opravdovým pravoslavným křesťanem znamená být si nepřetržitě vědom Kristova kříže. Být opravdovým pravoslavným křesťanem znamená přijmout Kristovo narození z Panny, ukřižování a vzkříšení.

Být opravdovým pravoslavným křesťanem znamená usilovat o neustálou modlitbu a o úplné zbavení se hříchu.

Vděčnost k Bohu je pokládána za součást každodenního života pravoslavného křesťana. Být si vědom Boží všudypřítomnosti a projevů Boha v každodenním životě je pokládáno za každodenní součást života pravoslavného křesťana.

Od pravoslavných křesťanů se očekává, že budou znát Písmo svaté. Od pravoslavných věřících se očekává, že budou znát symboliku a význam svatých ikon pro pravoslavný život.

Od pravoslavných křesťanů se očekává, že budou usilovat o růst v Kristu v průběhu celého svého života. Od pravoslavných věřících se očekává, že budou odpovídat na krize a utrpení projevením Krista ve svých životech.

Každá chvíle pravoslavného života má být rozhodnutím pro Krista. Každá chvíle pravoslavného života má být pravoslavným křesťanem oceňována jako dar od Boha. Každý talent a dar od Boha má být využit ke slávě Boží.

CÍRKEV A SPOLEČNOST

Stát se pravoslavným je vědomé rozhodnutí pro království Boží. Očekává se celoživotní učení v Kristu. Očekává se růst v Kristu. Očekává se věrnost Kristu.

Radost Kristova se projevuje ve věřících. Láska Kristova se projevuje ve věřících. Kříž Kristův je ústředním bodem víry pro věřící.

Cesta ke království Božím může být dlouhá nebo krátká. Jednotlivci, kteří se rozhodnou být pravoslavnými, mají být připraveni na cestu, která bude dlouhá, ale také na krátkost života.

Nikdo neví, kdy se Kristus vrátí. Nikdo neví, kdy vydechne naposled. Zalm říká: „Vyčuj nás do počtu našich dnů, abychom dosáhli moudrosti srdce.“ (Z 89/90:10)

V průběhu svatého týdne před Paschou je věřícím připomínáno deset panen, pět moudrých a pět nemoudrých. Pět moudrých bylo připraveno na ženichův příchod.

Pán Ježíš Kristus řekl: „Bděte, protože nevíte dne ani hodiny.“ (Mt 25:13)

Jednotlivci rozhodují o tom, co udělají se zbývajícím časem svých životů. Jisté množství jednotlivců se rozhodne být pravoslavnými křesťany. Když se takto rozhodnou, jsou odděleni od ostatních. To, jak žijí, ukazuje jejich věrnost volbě, kterou učinili. To, jak žijí, ukazuje jejich věrnost Ježíši Kristu.

Stát se pravoslavným znamená milovat Ježíše Krista a žít pro a s Ježíšem Kristem. Stát se pravoslavným znamená mít jméno Ježíšovo na mysli, v srdci a na rtech.

Stát se pravoslavným znamená chtít být s Kristem v každé chvíli a každý den. Stát se pravoslavným znamená říci se svatým apoštolem Pavlem: „Nežiji již já, ale Kristus, který žije ve mně; a život, který žiji teď v těle, žiji vírou v Syna Božího, který mě miluje a dal svůj život za mě.“ (Ga 2:20)

Láska ke Kristu je spalující láska. Láska ke Kristu zahrnuje srdce, mysl a duši člověka. Láska ke Kristu přináší radost celé lidské bytosti.

Láska ke Kristu mění celého člověka. Jiné jsou jeho hodnoty, jiné jsou jeho skutky, jiné jsou jeho myšlenky. Svatý apoštol Pavel řekl: „Zajisté počítám vše za ztrátu pro cenu poznání Krista Ježíše, mého Pána.“ (Fp 3:8)

Žít v Kristu znamená hledat u Krista vlastní cenu. Žít v Kristu znamená hledat u Krista trvalé hodnoty pro život. Žít v Kristu znamená hledat u Krista vedení pro využití svých talentů a sil.

Kristus dává sílu v období zmatku. Kristus dává sílu v časech slabosti. Kristus poskytuje pomoc v době nouze. Když člověk nemá, kam by se obrátil, a doléhá na něj beznaděj, Kristus mu poskytne útočiště.

CÍRKEV A SPOLEČNOST

Člověk nikdy Krista nevyčerpá, když se na Něj bude obracet s modlitbou. Člověk nikdy nevyčerpá a neoslábí Krista, když se na Něj bude obracet v naději a v radostném očekávání.

Kristus rozumí lidem všech dob a všech etnik a národů. Kristus rozumí všem jazykům. Stát se pravoslavným může pro člověka znamenat jistý druh etnické identifikace.

Etnická identifikace se s nějakým národem není nutná k tomu, aby se člověk stal pravoslavným. Jednotlivci všech ras a všech etnických původů se radují z pravoslavného života.

Rozum je dar od Boha. Reč a schopnost rozhodování jsou darem od Boha. Zdraví je darem od Boha. Život je darem od Boha. To, co člověk udělá se svým životem, může být jeho osobním darem Bohu a vyjádřením jeho vděčnosti Bohu.

Plnost života je nejlépe prožívána s Bohem. Plnost života přichází skrze časté přijímání drahocenného Těla a Krve Páně. Plnost života přichází skrze život v pokoji s Bohem, rodinou, sousedy a přáteli.

Křesťan může zažít nepřátelství. Moudrý věřící bude přemýšlet o slovech knihy Přísloví. V Příslovích se praví: Když cesty člověka těší Pán, Pán dokonce učiní, aby se s ním usmířili jeho nepřátelé.' (Př 16:7) Pravoslavi je cestou k dosažení takového usmíření.

Preklad z angličtiny Roman Junga. Text byl publikován na stránkách Pravoslavné farnosti sv. Jiří Srbské pravoslavné církve v Carmichalers v Pensylvánii v USA.

O PŘÍPRAVĚ NA CÍRKEVNÍ RESTITUCE JEŠTĚ JINAK

Odpuště prosím moji možnou opožděnost v nazírání na situaci kolem církevních restitucí: chci jen podotknout, že veškerým smyslem existence Církve je spasení duší; Církev je živé prostředí – Tělo Kristovo, ve kterém jediné lze spasení uskutečnit. Bohužel, je zcela evidentní, že v tomto zásadním úsilí se nám nedostává vlastního odhodlání, víry, lásky, sebeobětí. Jsme velmi vzdáleni svatotočkovskému učení, a proto upadáme do dezorientace (mnohdy nevědomé, a dokonce zapírané) a formalismu, jsme zmištni věštinami a zoufalí vnějšími aktivitami; to se týká také nás duchovních, a proto naši věřící trpí stejnými nemocemi jako my. Duch nejmenství, závist, pomluva, svár, ješitnost, a dokonce pycha i v Církvi zdomácněly broživým způsobem.

Kompromisy se světem (rozuměj s prostředím pod moci knížete tohoto světa) jsou pokládány mnohými za přednost; mezi lidem vládne nebezpečná neznalost pravoslavné Tradice; poslušnost, stejně jako

pokora jsou až příliš často neznámé pojmy a liturgický život je na žalostné úrovni. Křesťanství se žije v neděli (a to ještě ani ne u všech!) a jinak je tzv. „normální život“.

Koho se to netýká, ať se, prosím, modlí za ty z nás, kterých se to týká. Pokud do tohoto stavu vstoupí „velké peníze“, stanou se s velmi vysokou pravděpodobností ďáblou pastí, pokušením a důvodem k rozhoření ještě větší závisti, svárů, nevraživosti... Představa, že ekonomickým zabezpečením se tento stav v budoucnu uzdraví, by byla poněkud slabomyslná. Církev vždy sílila v podmínkách pronásledování a útlaku – takové podmínky miluje Duch svatý. Čistěmu vše čistě – tedy i peníze, bylo by tedy nanejvýš žádoucí, abychom se na peníze připravili především vnitřně, jinak se stanou nástrojem naší sebezmačky. A na závěr: to, co přitáhne duše (a mnoho jich žije po Bohu!) je Duch svatý, milost/blahodaf Boží; pokud se jí necháme vést k vydávání svědectví o Kristu, chcete-li k mučednictví (formu či jeho způsob nespecifikují), a pokud v nás bude moc Boží – přijdou duše a nebude jim zatěžko obětovat se a starat se o potřeby Církve.

Vším tímto nemíním „bojovat“ proti projektům, fidecím skupinám, odborníkům etc. etc., nýbrž poprosit o zvážení sděleného tak, aby představa přicházející miliardy nezastínila pohled na temnotu a bídu moudroslužby, ve které žije národ, a nepotlačila vědomí (zejména nás kněží), že na strašném soudu Kristově budeme muset odpovědět na otázku: „kde je máš?“ (duše).

Jer. Kliment Koutrný

ZAVRŽENÍ SAULA

Když se Saul chopil králování nad Izraelem, chopil se i meče a bojoval proti všem okolním nepřátelům svého lidu, všem, kdo Izrael napadali a snažili se jej utiskovat: proti Moábu, Amónovcům a Edómu, proti králům Soby a hlavně proti Filistéjcům. Proti těm vedl tuý boj po celý svůj život. Sám žil skromně, nestavěl si paláce, byl především voják. Bohužel, všude, kam se obrátil, se dopouštěl svévolnosti. Často rozbídl, aniž se poradil se Samuelem, který mu tlumočil Hospodinovu vůli. Ovšem, nedostatek statečnosti se mu nedal vytknout.

Kromě Jónatana měl Saul ještě dva syny a dvě dcery. Bude zmínka o té mladší, Mikal, která se stala manželkou Saulova nástupce Davida. Bude také zmínka o Abinétovi, Saulovu bratranci, který byl velitelem Saulova vojska. Saul si zakládal na svých vojácích. Jakmile spatřil nějakého bohatýra a statečného muže, přibral ho k sobě.

Možná si vzpomenete na událost, kdy Izrael byl prvně nucen bojovat. Bylo to krátce potom, co odešli pod Mojžíšovým vedením z Egypta, kde žili a dřeli jako otroci egyptského krále. Vraceli se do země svých předků, země, kterou Hospodin zaslíbil jejich praotcům, aby v ní trvale žili a obdělávali ji. Neuměli a ani nechtěli bojovat. A tehdy, cestou pouští, je napadl

Amálek, loupežný lid, kterému Izrael nijak neublížil. Zatímco izraelští muži se Amálekovi bránili, jak uměli, Mojžíš s rukama vztáženými k nebi volal k Hospodinu o pomoc. Po celou dobu, co boj trval, Mojžíš neustával ve svém volání a Aron s Chúrem podírali jeho umdlévající ruce, aby neklesaly. Boj tehdy trval do noci. Amálek poražen ustoupil a Hospodin přikázal Mojžíšovi, aby zapsal na památku do knihy, že zcela vymaže z pod nebes památku na Amáleka, lid, který vymaže z pod nebes práci, jenom loupi a páchá zlo.

Nyní zřejmě nastal čas, aby Hospodinův slib byl splněn, aby byla z pod nebes vymazána památka na Amáleka, a Saul měl tento ortel vykonat. Samuel upozornil Saula, že vyhlazení Amáleka má být věčným

Hans Holbein mladší, Zavržení Saula

STARÝ ZÁKON

poučením pro všechny národy jak Hospodin soudí ty kdo se živi loupeží místo práci. Také kladl Saulovi na srdce, že tu jde o jiný boj než ty ostatní, které vede, že tentokrát nesmí brát žádnou kořist, aby bylo všem jasné, že nejen Amálek, ale vše, co mu patří, je procté a že boj Izraele proti Amálekovi je boj Hospodínův proti zlu a nesmí být zlečen tím, že by se přítom Izrael chtěl obohatit.

Saul svolal své vojsko do Telaimu a vzkázal Amálekovým spojencům Kénijcům, aby se od Amáleka hned oddělili, aby je nestihl jeho osud: „Odejděte od Amáleka a sestupte dolů z hor, abych vás nesmetl spolu s nimi! Vy jste přece prokázali milosrdenství všem Izraelcům, když vystupovali z Egypta.“ Kénijci byli potomci Mojžíšova tchána, příbuzní Mojžíšovy manželky. Když Izrael putoval pouští, táhli kus cesty s ním a byli jeho přáteli. Saulovy výzvy uposlechli.

Saul pak přitáhl k Amálekovu městu a v úvalu umístil zálohu. Pak se na Amáleka obořil a pobíjel ho od Chavily směrem na Súr, který je naproti Egyptu, jen amáleckého krále Agaga chytil živého. Ale nechat dobytek bylo Saulovi líto. Vyhubil jen ten bezcenný a pěkné kusy si dal odehnat s sebou.

Tedy Hospodin promluvil k Samuelovi: „Lituji, že jsem ustanovil Saula králem. Neposlouchá mne a mými slovy se neřídí.“ Samuel vzplanul hněvem. Celou noc pak úpěl k Hospodinu. Za časného rána se vypravil vstříc Saulovi. Cestou se dověděl: Saul přitáhl na horu Karmel, vztyčil tam znamení své moci, pak se obrátil, táhl dál a sestoupil do Gilgálu. Když

Samuel konečně došel do Gilgálu, Saul ho uvítal: „Bud požehán od Hospodina. Říci jsem se Hospodinovým slovem.“ Samuel se však otázel: „A co to bečení ovci, jež doléhá k mým uším, a to bučení dobytka, které slyším?“ Saul vysvětloval: „Lid ušetřil nejlepší kusy z bravu a skotu, aby je obětoval Hospodinu, tvému Bohu. Ale zbytek jsme vyhubili jako prokletý.“

Samuel Saula prorušil: „Přestaň! Musím ti oznámit, co ke mně této noci Hospodin promluvil.“ Řekl mu: „Mluv!“ Samuel pravil: „Cožpak nejsi vůdce izraelských kmenů, ačkoli sis dříve připadal nepatrný? Hospodin tě pomazal za krále nad Izraelem. Hospodin tě také poslal proti Amálekovi s jasným rozkazem. Proč jsi neuposlechl, ale vrhl jsi se na kořist a dopustil ses toho, co je v Hospodinových očích zlé?“

Saul vysvětloval Samuelovi: „Vždyť jsem Hospodina uposlechl. Sel jsem cestou, kterou mne poslal. Amáleka jsem zničil jako prokletého, jen jejich krále Agaga jsem zajal. Ale ud si vzal nějaký dobytek, ty nejlepší kusy aby je v Gilgálu důstojně obětoval Hospodinu, tvému Bohu.“ Samuel mu odpověděl: „Myslíš, že se Hospodinu víc líbí oběti než poslušnost? Poslouchat je v jeho očích lepší a důležitější než obětí hody. Vzdor a svéhlavost je horší než modloslužba. Protože jsi zavrhl Hospodinovo slovo, i on zavrhl tebe jako krále.“

Saul doznal Samuelovi: „Udělal jsem to, protože jsem se bál lidí. Ted je mi to líto. Sejmí ze mne prosím můj hřích a vrať se se mnou. Chci se poklonit Hospodinu.“ Samuel však odmítl a obrátil se odchodu. Saul ho chytil za cíp pláště, ale ten se odtrhl. Samuel mu řekl: „Dnes od tebe Hospodin odtrhl izraelské království a dal ho lepšímu než ty. Věčný Bůh neklame a nebude litovat.“ Saul se však dožadoval dále: „Zhřešil jsem, přesto mi však prokaž poctu před staršími lidu a vrať se se mnou. Chci se poklonit Hospodinu, tvému Bohu.“ Samuel mu nakonec vyhověl a šel s ním. A Saul se poklonil Hospodinu.

Potom Samuel poručil: „Přiveďte ke mně amáleckého krále Agaga!“ Agaq šel k němu sebevědomě. Rekl si: „Jisté je už pro mě hořkost smrti odvrácena.“ Ale Samuel řekl: „Jako tvůj meč zbavoval ženy děti, tím více ať zůstane bezdětná tvá matka!“ A rozsekal tam Agaga na kusy.

Potom Samuel odešel do Rámy a Saul k sobě domů do Gibeje. Do své smrti už Samuel Saula nespasil, ale truchlil pro něho.

Ilustr. Karel Cyril Votýpka

Archiev Simeon

PAVEL FLORENSKIJ, SŮL ZEMĚ

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ.
nejpoučňivší, protože učí čtenáře milostivé modlitbě starce Isidora ke Spasiteli, která má přinést nemalou duchovní útechu každému, kdo ji bude odříkávat rozumě

Každého, kdo přišel k otci Isidorovi, učil báfuška modlitbě ke Spasiteli, kterou sám složil (a možná mu byla zjevena shora). Sám báfuška se jí ustavičně modlil. Těto modlitbě (zvidavý čtenář si jí přečte o něco dále) starce připsal velkou důležitost v boji s vtravými myšlenkami a pokládal ji za plnou milostivé síly. Můžeme se domnívat, že ji sám poznal v nějaké extázi, ale o původu modlitby se nikdy nezminil, ačkoli každému velmi nálehavě radil odříkávat ji.

Pokoj srdce, zkrácení podrážděnosti, zloby a hněvu, čistota mysli a svoboda od nečistých myšlenek a vášnivého snění - v těchto potřebách nejlépe pomáhá tato modlitba k pěti ranám Spasitele a k meči pronikavšímu duši jeho přečistě Matky. To říkával starce a odvolával se někdy na příběh, v němž právě tato modlitba otěsala demony, kteří posedli jistou ženu.

Starce odříkával modlitbu tváří obrácený ke kivotu. První část odříkával pomalu, jakoby váhavě, a přitom hleděl na Ukřižovaného. Při přednesu druhé části se zahledl na ikonu přečistě Panny. Tuto část modlitby přednesl svižně, živě a s radostnou nadějí. Když starce modlitbu dopověděl, jeho vzhled se změnil. Jako by nějaké světlo proudilo z jeho očí a on sám byl naplněn onou slavnostní radostí, o níž je možné dozvědět se jen z Písané písní a ještě z beránkových svatby ve Zjevení apoštola Jana. Milostivý účinek modlitby byl vidět především na něm samotném.

Věděl o tom. Proto tak často prosil jiné, aby se léčili tímto léčivým prostředkem.

„Pokřičuj se soustředěně - takto - a pokušení ustoupí.“ říkal svému návštěvníkovi, stěžoval-li si mu tento na pokušení, smutek a duševní utrpení. Starce se žehnal a recitoval Ježíšovu modlitbu. „Objeví-li se v tvé duši nepokoj, toto odříkej (dále následovala modlitba) a obrať se k Matce Boží. Sama je čistá a miluje čistotu, i tobě pomůže.“

Takovými i jinými slovy nabádal otec Isidor modlit se modlitbu k pěti ranám Pana Ježíše Krista a k meči v srdci jeho přečistě Matky Panny Marie. Dokud však starce žil, z neznámých důvodů tuto modlitbu špatně přijímali jak skitští bratři, tak i laici. Je to podivné, ale téměř nikdo si ji

nedokázal zapamatovat, ačkoli na první pohled není ani náročná, ani rozsáhlá. Jini pokládali dokonce za nevhodné, aby takovou „lidovku“, jak říkali modlitbě, učil starce každého na potkání, i vzdělance.

„Modlitbu sám složil“, vypráví jeden mnich. „Jde za tím i oním, sám se divím, kolik je v něm smělosti. Kde je se mnou na návštěvě, tam svoji modlitbu a sešitky vnučuje“ (lístky o kterých už byla řeč).

Tak tomu býválo za života starce duchem obdařeného. Ale jen co z tohoto světa odešel, hned si mnozí vzpomněli, že nezajíjí modlitbu k pěti ranám, opisovali ji, aby se jí modlili, a někteří se jí naučili zpaměti. A mnozí mnohou dosvědčit velkou milostivou sílu modlitby starce Isidora, účinnou hlavně proti špatným myšlenkám a nepatřičnému snění. „Modlitba k pěti ranám Spasitele je tak mocná“, říká z vlastní zkušenosti jeden z bratrů ve skitu, „tak mocná, že ji démoni nemohou klást odpor.“

Chci ti předložit, bohulibý čtenáři, tento poslední pozemský dar našeho otce, stibrovlasého starce Isidora. Pro zdraví těla i duše ji odříkej a uč ji i své příbuzné, na paměť starce, jehož modlitbami ať je ti Bůh milostiv.

MODLITBA K PĚTI RANÁM SPASITELE, KTEROU UČIL MODLIT SE SVÉ DUCHOVNÍ DĚTI STAREC ISIDOR

Čím trpíš?

Polož ruku na čelo a řekni: Pane, trnovým věncem na hlavě do krve a mozkou korunovaný pro mé hříchy.

Přelož ruku na pravou nohu a řekni: Ježíši, na pravé noze přibitý pro mé hříchy.

Zvedni ruku na pravé rameno a řekni: Synu, na pravé ruce přibitý železným hřebem pro mé hříchy.

Přenes ruku na levé rameno a řekni: Boží, i na levé ruce přibitý pro mé hříchy; s hruďí probodnutou kopím a z ní prolévající krev a vodu k vykoupění a spáse našich duší.

Skrze svatou Bohorodici, osvět' moji mysl!

Obrať se tváří k ikone Matky Boží a řekni: A tobě, Bohorodice, meč' pronikl' duši, aby se v mnoha srdcích otevřel pramen kajících a vděčných slz celého lidstva.

Pokračování příště

DELEGACE PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU POBLAHOPŘÁLA JEHO SVATOSTI KIRILLOVI, PATRIARCHOVI MOSKEVSKÉMU A CELÉ RUSI, K 65. NAROZENINÁM

Delegace naší místní autokefální církve se na pozvání Jeho Svatosti Kirilla, patriarchy moskevského a celé Rusi, zúčastnila v Moskvě oslav jeho 65. narozenin.

Také zde byla přítomna slavnostnímu příjezdu Páru převrate Bohorodice, který byl u příležitosti patriarchových narozenin vůbec poprvé zapůjčen ze Svaté hory Athos do Ruska a právě v Moskvě zakončoval svou pouť po této zemi. Pár převrate Bohorodice neopouští klášter Vatopedi na hoře Athos. Do Ruska byl výjimečně zapůjčen 20. října a mezitím se mu ve 14 městech poklonily více než 2 miliony věřících. V sobotu byl převezen do Moskvy, kde zůstane do večera 27. listopadu.

Naše delegace byla vedena Jeho Blažeností metropolitou českých zemí a Slovenska Kryštofem. Dále v delegaci byli arcibiskup michalovsko-košický Juraj, archimandrita Serafim, představitel duchovního zastupitelství moskevského patriarchátu v Karlových Varech prot. Mgr. Nikolaj Liščevič, o. archimandrita Sergij (Ivannikov), tajemník pro vnější vztahy a ekumenu metropolitní rady Mgr. Ondřej Chrást, ekonomická tajemnice metropolitní rady Ing. Tatána

Metropolita Kryštof s delegací navštívili hrob patriarchy Alexije II.

Střelcová a vydavatel časopisu Ikona Ina, Igor Střelec. Oslav narozenin se kromě metropolitů Kryštofa zúčastnily i hlavy dalších autokefálních církví, např. gruzínský patriarcha katolikos Eliáš II., metropolita Šáva varšavský a celého Polska a další. Oslav se účastnili rovněž zástupci diplomatických sborů, státu a veřejného života.

Polský metropolita Šáva a metropolita Kryštof na návštěvě u patriarchy Kirilla

Česká delegace jménem celé naší místní církve poblahopřála Jeho Svatosti Kirillovi k jeho významnému jubileu a předala mu dary. Metropolita Kryštof ve svém gratulačním projevu mimo jiné řekl: „Bůh Vás požehnal mnoha talenty a žádný z nich nedostal slyšet. Věnoval jste se celý svůj život službě církvi Kristově. Hlásání Božích slov a obraně pravoslavných hodnot v dnešním sekularizovaném světě... Díky své službě jste si získal lásku a úctu jako pastýř nejen mezi svým milionovým stádem, ale také v celém pravoslavném světě.“ V rámci oslav proběhlo na pozvání Jeho Svatosti

ZPRÁVY ZE SVĚTA

Zástupci pravoslavných církví při tvorbě prohlášení

Kirilla také pracovní setkání sedmi hlav či představitelů autokefálních církví, kteří vydali společně prohlášení k plánovanému pravoslavnému všeobecnému sněmu. Toto prohlášení je k dispozici v češtině.

Večeře s věřícími a hosty na zastupitelství naší místní pravoslavné církve v Moskvě

Během své návštěvy měla delegace české pravoslavné církve další bohatý program. Na pozvání J. E. Jozefa Migáče, velvyslance Slovenské republiky, poobědvala ve Slovenském domě, dále se pak byla poklonit hrobu Jeho Svatosti patriarchy Alexije II., jenž v těžkých postkomunistických dobách významně obnovil a rozšířil působení Ruské pravoslavné církve, navštívila též duchovní zastupitelství naší místní pravoslavné církve, kde pověřela spolu s četnými hosty a příznivci, Vladyku Kryštofa na duchovním zastupitelství v chrámu sv. Mikuláše v Kotelníchách vítal zplněný chrám v čele s představeným zastupitelství o. Mgr. Alexijem Juščenkem.

Metropolita Kryštof také spolu s Jeho Svatostí Kirillem a dalšími zástupci autokefálních církví navštívil prezidenta Ruské federace D. A. Medvěděva a při té příležitosti ho pozval na slavnostní bohoslužbu v chrámu svatého Mikuláše na Staroměstském náměstí, která se bude konat ve čtvrtek 8. prosince od 9,00 hod., tedy v den, kdy zde bude prezident RF pobývat na státní návštěvě. Zmínil také nadcházející oslavy 1150 let příchodu svatých slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu i naše plány na oslavy tohoto pro všechny Slováky tak významného výročí.

PRAVOSLAVNÉ KŘESŤANSTVÍ VE VÍDNI

Podpísáním smlouvy mezi rakouským Ministerstvem obrany a nedávno zesnulým českým pravoslavným metropolitou dr. Michaelem Staikosem bylo pro rakouskou armádu ustaveno pravoslavné vojenské kaplanství. Jeho funkcí má zastávat dr. Alexander Lapin, který je mimo jiné i absolventem Prešovské bohoslovecké fakulty a členem profesorského sboru na „Kirchliche Pädagogische Hochschule Wien/Krems“. Alexander Lapin patří do Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, která je nejmenší ze 14 tzv. „autokefálních“, nezávisle na sobě administrovaných církví světového pravoslaví. Ty jsou i přes svou národnostní různorodost (řeckou, bulharskou, srbskou, ruskou, rumunskou, gruzínskou...) jednotné ve věcech vírouky, církevní tradice a dogmatiky. A na základě této skutečnosti pak představují druhou největší křesťanskou konfesi ve světě.

Podobně je tomu i ve Vídni, kde se za poslední desetiletí počet pravoslavných křesťanů v důsledku migrace téměř zdvojnásobil. Tak o tom ostatně hovořil i metropolita Michael Staikos, Pravoslavných, východních, ortodoxních křesťanů je tak ve Vídni a ve východním Rakousku více než dosud tradičních evangeliků. Vojenská duchovní služba má být prováděna pro všechny pravoslavné křesťany společně bez rozdílu jejich národní příslušnosti. Většina z nich náleží do jurisdikce Srbské pravoslavné církve, avšak jsou zde zastoupeni i příslušníci všech ostatních pravoslavných církví.

o. MUDr. Alexander Lapin

Archimandrita Sofrij Sacharov

STAREC SILUAN

Archimandrita Sofrij Sacharov, STAREC SILUAN, 372 s., Institut pro byzantská a východokřesťanská studia – Institute for Byzantine and Eastern Christian Studies, o. p. s., Olomouc, ISBN 978-80-903716-1-3, ISSN 1214-8350.

S mimořádným vydavatelským počinem přišel olomoucký Institut pro byzantská a východokřesťanská studia, když po sérii kratších publikací vydaných v předešlých letech vydal jako svůj svazek č. 15 jedno z nejčtenějších (a dojde, že také jedno z nevlivnějších) současných děl pravoslavné duchovnosti – monografii o životě a díle athoského starce Siluana (1866–1938) z pera jeho žáka, athoského mnicha Sofronije Sacharova.

Knížka přibližuje v několika úvodních kapitolách dětství, mládí a život mnicha Siluana a seznamuje nás s jeho příchodem na Svatou horu Athos i s počátky jeho duchovních snah a zápasů.

V další části má pak čtenář možnost seznámit se s učením starce Siluana, jak jej přibližuje jeho věrný žák. Již tato část knihy nenechá čtenáře na pochybách o tom, že Siluan byl starcem, jemuž se dostalo přímého zření Boha a také daru přímého poznání duchovního stavu světa a člověka.

Pozoruhodný duchovní vzhled ctihodného starce zde vystupuje do popředí o to více, že i když starce Siluan nebyl teologicky vzdělán v akademickém slova smyslu, dokázal díky zvláštní milosti od Hos-

podina a pevnému zakořenění v pravoslavné modlitební a teologické tradici přesně odpovídat na četné otázky, které si dnes musí klást každý křesťan, pokud vážně usiluje o prohloubení svého duchovního života a vztahu k Bohu a o rozvíjení své duchovní citlivosti.

Není proto divu, že podstatná část Sacharovova díla rozebírá a přibližuje právě učení starce Siluana o modlitbě, duchovním životě a o pravoslavné askezi. Knížka pak čtenáře seznamuje s odchodem starce na věčnost a přináší doslov autora, pak až následuje téměř sto šedesát stran pozoruhodných Siluanových textů přinášejících odpovědi na četné teologické otázky i otázky každodenního života a duchovního úsilí pravoslavného křesťana.

Názvy kapitol, jako například Štesk po Bohu, O pokání, O míru, O vůli Boží a o svobodě, O poznání Boha, O pastýřích duších, O duchovním boji atd., dávají tušit, že autor nejenom, že již zde na zemi dosahoval nebeských výšin poznání Boha, ale usiloval o to, aby svým učedníkům a následovníkům přiblížil právě ty zákonitosti a pravidla duchovního života, které dnes vyvolávají obzvláště mnoho otázek.

Poslední část knihy pak přináší texty spojené se svatořečením starce Siluana (1987) cařihradským patriarchátem, tropary a kondaky jeho svátku (11./24. září) a stručný životopis ctihodného starce.

Knihu na mimořádně vysoké jazykové úrovni přeloženou do češtiny dr. Petrem Balčárkem lze jednoznačně doporučit každému, kdo usiluje o rozvíjení svého duchovního života a dosažení spasení. Český překlad je určen především těm, kdo se chtějí nechat inspirovat Siluanovým životem a dílem, jenž patří zřejmě k tomu nejlepšímu, co z Boží milosti vzniklo v průběhu posledního století v pravoslavné teologii.

Roman Jurgo

„OD TEĎKA SE UZDRAVUJE“

Bližší se jedna z nejméně křivovitých dob v roce, doba vánočních punčů, stakátových koled v hypermarketech, doba čokoládových Santa Clausů vystavených uz od září ve výlohách.

Doba rodinných setkání, doba až barvotiskově proklamované lásky různých filmů a seriálů. Líše a ochotné voní na plotně purpura a mnohým lidem už samy od sebe tiše a ochotně tečou nervy. Jsou Vánoce. Doba lásky doba, kdy se do lidských srdcí rodi Kristus. Až příliš uspěchaná doba, doba trumfování se v dárcích, doba, kdy se páchá nejvíce sebevraždy v roce, protože sdělení o narození Krista jaksi neprošlo do všech uší, duší a srdcí.

Existují dva citáty které se podle mého názoru proplétají tou vánoční (ne)naladou. A ani jeden není

z těch, které by se opakovaly často anebo byly s Vánoci spojovány. Netykají se ani starého, ani nového stylu, ani vánoční události v Betlémě. Jeden z nich je přisuzován spisovateli Maximu Gorkému, který řekl: *Miluji paradoxy jak děti zmrzlinu.* Prozatím ponechám bez komentáře, i když mezi dětmi a Vánoci vlna souvislost existuje.

Druhý pochází z českého severu, z krajiny odkud pocházím a kterou mám ráda úplně úplně nadevšecko. Koncem devatenáctého století tam v sudetském Filippsdorfu uviděla dívka jménem Magdalena Kadevová Matku Boží. Ještě než se laskavé čtenářstvo stačí rozložit nad tím, že šlo o nepravoslavné zjevení a poutní místo, chci předeslat, že Magdalena byla obyčejná nevzdělaná tkalcovská holka z pohraničí. Mladá dívka, která se snažila žít podle nejlepšího vědomí a svědomí, ale nebyla znala dogmat, teologie a podobných věcí. Ostatně ve své době jako žena a chudá žena ani dost dobře nemohla.

Důležitá je jiná věc. Magdalena viděla Matku Boží a uzdravila se z těžké nemoci. A uslyšela větu: *Mé dítě, od teďka se uzdravuje.* Tedy druhou větu, která mě v souvislosti s Vánoci a vlastně i svátkem Nového roku přichází na mysl. *Od teďka se uzdravuje.* A abych to spojila s větou první. Uzdravuje se. A možná na první pohled stejně paradoxně, jako se dítě Ježíš narodilo v Betlémě. Možná to na první pohled je málo. Určitá setkání, která obohacují život, usměv v situacích, kdy to nečekáme. Nabídnutá pomoc, která vůbec není samozřejmá.

V tomto duchu bych vám všem přála, aby se uzdravovalo. A abychom i my dokázali uzdravovat a přijímat uzdravení. Od této chvíle, od těchto svátků, hned, v tuto hodinu a minutu. Záleží, jak pozorně se díváme. V duchu Exupéryho Malého prince jsou ty nejzásadnější věci lidským očím neviditelné. Ostatně podobně jako Bůh, který se o těchto Vánocích rodí. Bůh, který je především Láskou.

Eva Hrdinová

EKO-LOGICKÉ ZAMYŠLENÍ NA PRAHU VANOC A V DOBĚ (NE)FIENOM) EKONOMICKE KRIZE

V posledních několika měsících snad neminul den, v jehož průběhu bychom se z novin, rádia či televize nedozvěděli, že perspektivy světové ekonomiky jsou na nejbližší období přinejlepším neradostné. Jako vět drubohradá je pak vnímána (z celé Evropy pouze v českém prostředí) problematika změny klimatu i celá řada dalších nechtěných výsledků lidské hospodářské aktivity, které dnes ohrožují na různých úrovních ekologickou rovnováhu a život Božích tvorů na Zemi, od nepatrných hub, kytek a korálů, přes nejrůznější ptáky a savce, až po samotnou korunu a pána tvorstva – člověka.

V dobách minulých vždy uplatňovaný a zažitý přístup nám velí se zejména v situaci ekonomické krize ochranou Božho stvoření – ochranou přírody – příliš nezabývat. Vždyť přednost má mít (a přý i nadále má?) náš bližní – člověk, o jehož záchranu a důstojný život je třeba (zřejmě také rozvojem automobilové dopravy, stavbou hnědouhelných elektráren a výrobou) usilovat především.

Jenomže dnes, a to je skutečnost, o které politici neradi slyší, jakkoliv je lidské poznání omezené a podmíněné časem a kvalitou vstupních informací, již o vztazích v přírodě opravdu víme víc, než věděli naši předkové(!). A tudíž také neseme jako jednotlivci, národy a také jako lidstvo větší odpovědnost za nám svěřený svět, ve kterém je nám dáno z Boží milosti žít a který můžeme díky daru rozumu, který nám byl dán od Boha – Tvůrce a udržovatele všeho, lépe poznávat a chápat.

Jakkoliv by se jevílo takovéto poznání většně našich předků nepředstavitelné, víme dnes velmi mnoho o jemném a nesmírně vzácném předivu života na Zemi a pomalu si zvykáme také na představu Země jako součásti složitého planetárního systému a ohromné hvězdné galaxie.

Čím více dnes myslí věřícího člověka – je jedno, zda vědec či laika – proniká do podstaty hmoty a do hlubin vesmíru, tím více žasne nad dílem Božích rukou a moudrosti Stvořitele. Nad podivuhodnou různorodostí a provázaností všech Božích tvorů, dějů v povětří i planetárních a hvězdných cyklů v rozlehleém vesmíru. Je pro nás tak snadné při pohledu do mikroskopu či do hledáčku hvězdařského dalekohledu zcela

zapomenout na každodenní starosti a na většinou pragmatické pohnutky našeho jednání. Z vrcholu hory při pohledu na moře nebo u ohromného vodopádu se nejedna naše osobní starost či hoře jeví jako nepatrné a už ne tak důležité a zdrcující...

A přece, z Písma svatého je zřejmé, že člověk – každý člověk – je pro Boha velmi důležitý a je povolán, aby vnímal krásu a velikost Božeho díla a těšil se z něj.

„Vidím tvá nebesa, dílo tvých prstů,
měsíc a hvězdy, jež jsi tam uperil:
Co je člověk, že na něho pamatuješ,
syn člověka, že se ho ujímáš?“

Jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu,
korunuješ ho slávou a důstojností.
Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou,
všechno pod nohy mu kladeš:
všechno brav a skot a také polní zvířata
a ptactvo nebeské a mořské ryby
i netvora, který se prohání po mořských stezkách.
Hospodine, Pane náš,
Jak vznešené je tvoje jméno po vši zemi!...“

/Z 8,4-10/

A nejenom to, člověk stvořený k obrazu Božímu a jako koruna tvorstva je navíc samotným Bohem povolán k tomu, aby s Kristem a skrze Krista došel plného důstojenství Božho dítěte – Božho synovství a ve společenství s ostatními dosáhl dokonalosti lidství, která se zjevila v Božím Synu. Co má naše sou-

EKOLOGIE

časné poznání světa a naše vznešené povolání společného s jakousi „ekologií“?

Jako lidstvo dnes nepochybně nahlížíme do tajů života a do hlubin vesmíru, do samotné „boží dílny“ chtělo by se říci, avšak za našim ohromným poznáním přírody a pochopením dějů v ní tragicky (a doufejme že ne katastrofálně) kulhá naše poznání duchovních základů života a naše přijetí Boha i jeho etických a mravních principů, které jediné dokážou náš život orientovat a vést k vyšším věcem a naplnění tak, aby chom nebyli pro ostatní lidi i pro celé Boží stvoření příčinou pohoršení a zdrojem zkázy a smrti.

V rovině ekologické je pak zřejmé, že odmítání poznatků o tom, jak působí člověkem (a tudíž často i námi a kvůli nám) vypouštěné zplodiny jedy a plyny na kvalitu vody, vzduchu a půdy i na životy celé řady živých organismů (ostatní lidi a nás samotné samozřejmě nevyjímaje), je jednoznačným uhýbáním před odpovědností – odpovědností za poznatky, kterých se nám od Boha dostalo, a také popíráním elementárního požadavku nečinít jiným to, co sami nechceme. Odpovědnost zde jakožto lidé s těmito věcmi obeznámení máme nejenom vůči svým bližním, ale také vůči Stvořiteli, který nám svět světil, abychom vše, co je v něm, poznávali, pojmenovali a moudře spravovali. Netřeba asi připomínat, že jakožto Bohem stvořené svobodné bytosti máme také odpovědnost sami za sebe a za spásu či ztracení své nesmrtelné duše. (Je téměř vždy troufalé a naoukané, pokud se nějaký člověk domnívá, že ví, kde a jak skončí ta či jiná osoba ve věčnosti. Soud totiž patří jedině Bohu a – vezmeme-li v potaz také některé biblické texty – spravedlivým, kteří budou nakonec soudit svět...)

Smogem zahalená Ostrava

Automobilová doprava znečišťuje vzduch ve městech

Naše ekologické jednání či nejednání s ohledem na bližní a na Boží stvoření zde tudíž možná bude, ale možná nakonec vůbec nebude sehrávat důležitou roli – avšak zmínka o čemkoliv, co jsme učinili nebo učinili a případně mohli učinit komukoliv z našich nepatrných bratří, jak o tom čteme v Evangelii sv. Matouše, 25. kapitole, by zřejmě pro nás měla být i v rovině ekologické důvodem k nejvyšší pozornosti a opatrnosti.

Liž třeba také proto, že katastrofální smogové situace s hrozivými důsledky na životy lidí, a zejména malých dětí, rozhodně nejsou důsledkem jakéhosi „špatného počasí“, jak se nás snaží opět přesvědčit neoliberální ekonomové a jim příslušující „vědci“, ale hlavně a především důsledkem závažných morálních selhání průmyslníků i politiků, kteří spolu se zákonodárci až příliš často zapominají, že zisk několika jednotlivců dnes nesmí být nadřazen nad zdraví a život Božího stvoření jako celku a nad životy a zdraví lidí. A to i v situacích, kdy budeme v době ekonomické krize nadále slyšet o neomylné a „neviditelné ruce trhu“ a o „opravdovém štěstí“ jakožto výsledku ničím neomezené výroby a naší rok od roku se zvyšující spotřeby všeho, co vyrobí, spotřebovat, zkonzumovat a následně „někam“ vyhodit lze.

Jsou ale letošní prý „nepředvídatelné“ a samozřejmě jako vždy „neočekávané“ katastrofální smogové situace ve Slezsku, v severozápadních Čechách, ale také v Praze, Brně, Pardubicích a na řadě dalších míst, pro naši zemi, její představitele a občany dostatečným varováním?

Roman Jungo

CHRÁM SV. JIŘÍ – SVITAVY

Oblížím se za uplynulým stavebním rokem 2011 s dojetím a vděčností. Dovolím si říct, že na této stavbě znám každé místo i to, jak vznikalo. Ve zdech tohoto chrámu mohu číst jednotlivé stavební dny. Každé místo vypráví o radostném nadšení i o zkouškách a pochybnostech a netrpělivosti, o tom, jak nás Bůh učí vytrvat, důvěřovat, nezdávat se, věřit.

Vybavuje se mi vlhká vůně čerstvě postavených zdí za deštivých dnů i spalující žár letních veder. Místa, kde jsem do malty kreslil znamení kříže, vložil písek či náli vodu ze Svaté země. Jsem vděčný Bohu za každý den strávený v této škole a všem spolupracovníkům, se kterými mohu kráčet touto stavbou, všem, kteří pomohli a pomáhají, kteří se modlí a za které se modlíme. Tak jste s tímto místem spojeni vy, kteří zde máte svoji cihlu, trám, okno... vy, z jejichž darů tento chrám vzniká. Vždyť je našim společným dílem. Děkuji vám. Ať vám Hospodin odplatí nebeským za pozemské!

A jaký byl pro nás tento rok? S pomocí Boží se nám podařilo dokončit rozvody elektriny, omítky a štuky v kapli a instalovat zábradlí na kůru. Největší akcí však bylo dokončení střechy věže, položení krytiny, instalace deštových svodů a hromosvodů na celé

stavbě a zejména pak realizace cibulky na věži a instalace křížů na věž a kapli. Následně byla celá stavba omítnuta a po instalaci reliéfních římů „potažena“ omyvatelnou barvou. To vše bylo umožněno zapůjčením lešení od místní firmy, které tímto velmi děkuji, a nám pomohlo ušetřit již tak skromné finanční prostředky.

V příštím roce, dá-li Bůh, před námi stojí kromě venkovních terénních úprav a přístupových komunikací také kompletní provedení vnitřku věže, od elektriny a omítek, rozvodů vody a odpadu až po podlahy a položení dlažby. Poslední akcí by pak měla být instalace dřevěných dveří, schodiště a mříží v přízemí. Ale to se možná odvažujeme hledět do vzdálenější budoucnosti.

Velice by nám pomohlo, pokud byste mohli naši stavbu finančně podpořit. Děkujem!

číslo stavebního účtu: 19-1284976359/0800
Za PCO ve Svitavách Jerej Jiří Kolář

ZPRÁVY Z EPARCHII

LITURGICKÁ OSLAVA 60. VÝROČÍ UDĚLENÍ AUTOKEFALITY

Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku konala ve čtvrtek 8. prosince 2011 v 9:00 hodin v chrámu svatého Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze slavnostní bohoslužbu u příležitosti 60. výročí vydání tomosu o autokefalitě (samostatnosti) moskevským patriarchátem.

V liturgii sloužil arcibiskup pražský a metropolita českých zemí a Slovenska, společně s vladýkou Hilarionem, metropolitou voikolamským, a dal-

šími archijereji a duchovenstvem z několika zemí. Metropolita Hilarion je předsedou odboru vnějších vztahů moskevského patriarchátu a jeho úkolem je

zastupovat mezinárodně moskevského patriarchu a celou církev. Chrám svatého Mikuláše byl v letech 1874-1945 místem modliteb pravoslavných věřících v Praze. Svatou liturgii Petra Ilijče Čajkovského, která zde poprvé zazněla před 125 lety pod taktovkou autora, zpíval Synodální sbor moskevského patriarchátu. Bohoslužba se konala také v den významné oficiální návštěvy prezidenta Ruské federace pana

Dmitrije Anatoljeviče Medvěděva v České republice. Metropolita Kryštof se společně s metropolitou Hilarionem na pozvání prezidenta ČR Václava Klause po bohoslužbě účastnili slavnostního oběda na Pražském hrade a také spolu s oběma prezidenty na otevření výstavy „Carský dvůr pod žezlem Romanovců. Poklady moskevského Kremlu“, kde také zazpíval Synodální sbor moskevského patriarchátu. Slavnostní bohoslužba se konala ve spolupráci s Cirkví československou husitskou a účastnili se jí také její vrcholní představitelé i další zástupci ekumeny i veřejného a politického života.

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

LETY

Kříž umístěný na pietním území KP Lety byl zrenovován. Oprava kříže trvala necelý měsíc a na pietní území byl znovu umístěn 26.11.2011. Na žádost protojereje Davida Dudáče, tajemníka odboru metropolitní rady Pravoslavné církve v českých zemích pro pastorační Romů v ČR, byl kříž doplněn ještě o stříšku, která má dřevo ochránit před povětrnostními vlivy.

DUCHOVNÍ STŘEDISKO KRÁLE LAZARA

V pondělí 14. listopadu 2011 večer se uskutečnilo svěcení prostor Duchovního střediska sv. krále Lazara

pro srbské věřící z 5. pravoslavné církevní obce v Praze v Domě národnostních menšin ve Vocoelové ul. 3 v Praze 2. Obřady s tím spojené vykonal metropolita Kryštof spolu s otcí duchovními: archimandritou Sergijem, archimandritou Feofánem, protojerejem Mgr. Zoranem Drenovcem, protojerejem Mgr. Olegem Machněvem, jerejem Ing. Igorem Jěremuškinem a duchovním správcem protojerejem Ing. Srdjanem Jablanovićem. Vladyka Kryštof zároveň rozkročil slávký

koláč otcí Srdjanu a jeho rodině mátuše Věroslavě, dcerám Milici a Marii na počest sv. mučedníků Kosmy a Damiana. Obřadů se kromě pravoslavných věřících zúčastnil i ředitel Domu národnostních menšin pan Mgr. Jakub Stědroň.

ZPRÁVY Z EPARCHIE

ZASEDÁNÍ DUCHOVNÍCH ÚSTECKÉHO OKRUŽNÍHO PROTOPRESBYTERÁTU

Okružní protopresbyter arciděkan mitr. prot. Mgr. Vladimír Jachňuk svolal na pondělí 14. listopadu 2011 duchovní ústeckého protopresbyterátu do farní budovy v Mostu. Po sv. liturgii konané v novém pravoslavném chrámu – památníku Nanebevstoupení Páně a sv. Valentýna, zahájil otec Vladimír zasedání v budově monastýru sv. Prokopa Sázkavského modlitbou Králi nebeský. Uvítal všechny přítomné duchovní.

zvláště jeho Blaženost metropolitou Kryštofa a dále otce, kancléře mitr. prot. Mgr. Josefa Hauzara a ředitele UER metr. mitr. prot. ThDr. Jaroslava Suvarského, Ph.D. a požádal vладыку Kryštofa o zahajovací projev. Metropolita se v něm zabýval problematikou spojenou s vyhlášením Roku sv. Rostislava a otázkami souvisejícími s 60. výročí vyhlášení autokefality naší církve moskevským patriarchátem. Dále promluvil otec ThDr. Jaroslav Suvarský, Ph.D., který ve svém vystoupení informoval přítomné o naplňování usnesení Eparchiální rady a dodržování církevní legislativy. O připravovaném církevním zákonu hovořil otec kancléř Mgr. Josef Hauzar. Následovaly situační zprávy z jednotlivých farností: Teplic, Krupky, Mostu, Litoměřic, Ústí nad Labem, Podbořán a Zátce. V rozsáhlé diskusi o aktuálních otázkách života pravoslavných v Ústeckém kraji si duchovní navzájem vyměnili názory na pastýřskou práci a vyjasnili si sporné otázky týkající se správy církevních obcí. Hovořilo se také o plnění usnesení sněmu. Například v otázce společného svěcení Paschy podle východního kalendáře vyšlo najevo, že v celém protopresbyterátu se slaví ve všech

farnostech Pascha v souladu se sněmovním usnesením. Neznamená to však, že duchovní odmítnou posvěcení paschalních pokrmů na přání věřících i podle západního kalendáře. Závěrem otec Vladimír poděkoval mosteckému duchovnímu správci otci Izaiašovi za příkladnou organizaci zasedání a pohostění.

ústředí

POČÁTEK NAŠEHO SPASENÍ V KARLOVÝCH VARECH

Svátek Uvedení přesvaté Bohorodice do chrámu nazval metropolita Pavel z Kyjeva počátkem našeho spasení. Tato slova pronesl ve svém kázání při archijerejské liturgii konané 4. prosince tohoto roku v chrámu svatých Petra a Pavla v Karlových Varech. Archijerejské liturgii předsedal jeho Blaženost metropolita Kryštof spolu se zmíněným metropolitou Pavlem, metropolitou Simeonem, arcibiskupem Efremem a biskupem Vladimírem – všichni z Kyjevské metropole. Metropolita Kryštof ten den poděkoval za 37 let kněžské služby Bohu a Božím lidu. Po svaté liturgii pak pokřtí dvouměsíční Ninu z duchovenké rodiny Kenyzoových, kteří dříve patřili do jurisdikce konstantinopolského patriarchátu v bývalém Česko-

slovensku. Jak božská liturgie tak i svatá tajna křtu umocnila dlouholeté duchovní vazby pravoslavných věřících v kanonických hranicích autokefální Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku a přátelství s dalšími místními pravoslavnými církvemi.

ústředí

EMILIE JARMAROVÁ – DLOUHOLETÁ PŘEDSEDKYNE RADY CÍRKEVNÍ OBCE V MOHELNICI, OPUSTILA NASE RADY

Dne 22. listopadu 2011 se naše pravoslavná církevní obec v Mohelnici spolu s rodinou a širokou veřejností loučila v obřadní síni a na mohelnickém hřbitově s naší sestrou a dlouholetou předsedkyní rady církevní obce sestrou Emilií Jarmarovou. Zesnula v Pánu po dlouhé nemoci v šumperské nemocnici, když předtím byla duchovně připravena na cestu do věčnosti.

Emilie Jarmarová, rozená Čurdová, se narodila 17. ledna 1923 v Bakovicích v okrese Lučiv v polské části Volyně v početné rodině rolnické. V rodině chodila do polské školy, kde se učilo polsky i česky. Učila se s výborným prospěchem a toužila být učitelkou. Avšak náhle úmrtí její maminky zmařilo její přání. Pak se musela starat o mladší sourozence – bylo jí tehdy 9 roků – a pomáhat tatínkovi v hospodářství.

V mládí zažila hrůzy střídání politických režimů na Volyni. Když roku 1944 byla Volyně osvobozena sovětskou armádou a do československých jednotek nastupovaly tisíce volyňských Čechů, byli mezi nimi i dva Emilčini bratři, Toník a Václav. Po nich se dobrovolně přihlásila do armády i ona. Jako spojačka byla přidělena k protiletadlovému dělostřelectvu, kde byly samé ženy. Se Svobodovou armádou prošla boji na Dukelském průsmyku a zúčastnila se osvobození Slovenska. Během války byla několikrát vyznamenána. Na Slovensku byla v levé části hrudníku a kolem srdce zraněna střípinami z granátů. Konec války prožila v sanatoriu, kde ji léčili zranění a podvýživu. Po propuštění ze sanatoria pracovala v Praze na Ministerstvu národní obrany, tuto práci však musela opustit a pak v dalším

Emilie Jarmarová jako příslušnice Československé armády.

životě pracovala v podniku Raj Jeseník. Ze tří manželství vychovala 5 dětí – Milana, Josefa, Zdenka, Stanislava a Evu.

Byla aktivně činná nejen ve Svazu volyňských Čechů, Legionářů, Bojovníků za svobodu a Organizace protifašistických bojovníků. V obou posledně jmenovaných rovněž byla členkou celostátního výboru. Pomáhala vdovám a sirotkům padlých legionářů. Ze zdravotních důvodů poslední roky prožila v domově s pečovatelskou službou. Jako poslední z šesti sourozenců zemřela 15. listopadu v nemocnici v Šumperku. Byla pohřbena s vojenskými poctami.

Při pohřebních obřadech se rozloučili se sestrou Emilií Jarmarovou duchovní správce v Mohelnici otec protojerej prof. ThDr. Pavel Aleš, který vyzvedl její příkladný zájem o mohelnickou církevní obec i obětavou pomoc zdejším duchovním správci. Nad hrobem pak za volyňské Čechy vzpomněl jejího příkladného života a zásluh za naše osvobození spolusloužící otec RNDr. Petr Novák, duchovní správce z Olomouce. Čestná salva shromážděné vojenské jednotky a společná modlitba ukončily smuteční obřad. Budíž jí u Hospodina věčná paměť!

Zdenek Zajíček a prot. Pavel Aleš

SETKÁNÍ PRAVOSLAVNÉ MLÁDEŽE V HRUBÉ VRBCE (27.10.–30. 10. 2011)

Další ze setkání pravoslavných mládežníků se uskutečnilo v monastýru v Hrubé Vrbce nedaleko Hodonína. Mládežníci Marcela a Prokop nám napsali, jak akce proběhla.

Prokop: Tož začle sme ve čtvrtek večer v monastýru v té Hrubé Vrbce. A že se nás sjela pestrá banda: Jednak me, Hanáci, ale také z okolí Hodonína, z Ostravy a vrbec všech kótu Moravy. Nekolek ledi přejelo z Čech, hlavně z Prahy, a samozřejmě nás podpořile e bratři ze Slovenska. Nepočital sem to, ale kolem patnácti se nás sešlo.

Marcela: Na přípravě programu celého setkání se podíleli především koordinátor Bratrstva pravoslavné mládeže pro Moravu Martin Létal a viceprezident BPM Viktor Dutko. Pomáhali i otec Marek z církevní obce Brezová pod Bradlom, Marie M. Kudelová, Viktorovi rodiče, starosta z Priepestného a spousta dalších. Velký dík patří především vladykovi Jáchymovi, který nám umožnil pobývat od čtvrtka až do soboty odpoleďne v monastýru v Hrubé Vrbce. Myslím, že lepší duchovní i praktické zážemí bychom si stěžl dovedli představit.

Prokop: Na setkání nás take ož ve čtvrtek přejel podpořit otec Libor Kratochvíla z Jesenicka a zůstal s nama až do soboty. Ve čtvrtek večer s nim bela odslóžená velká večerní s litíí.

Marcela: Čtvrtek byl totiž předvečer svátku svatého Rostislava. Období mezi 28. 10. 2011 a 28. 10. 2012 vyhlásil Posvátný synod Pravoslavné církve českých zemí a na Slovensku „Rokem svatého Rostislava“, a proto není náhodou, že pravoslavná mládež nejméně náležitě oslavila pátelní svátek svatého knížete Rostislava, ale také tomuto významnému svěťci, který se zasloužil o rozšíření pravoslaví i na naše území, na území tehdejší Velké Moravy, zasvětila významnou část celého programu pravoslavného mládežnického setkání.

Prokop: To belo hlavně v pátek. Začale sme bohoslobo na svátek ož zmíněného knížete Rostislava. Složil jo vladyka Jáchym, otec Libor a otec Serafim Tomeček, keré nám kázáním přebližil dobo sv. Rostislava a proč hel vlastně kanonizované.

V další části programu nás Viktor Dutko počel o modlitebních knížkách, jak vznikle, proč a ná co je v naší církvi máme. Maruška Kudelová (gdež nám předtím s dalšíma ovařela takové oběd, že sme se až za očema olezovala) vedla aktivítka, pře které si každé verobil knížčko.

Marcela: Ano, měli jsme možnost si vlastnoručně svázat sborníček s ranními a večerními modlitbami a s několika písněmi, které jsme si hned večer v chrámě společně zazpívali.

Prokop: A dovedo si tvrdit, že nám to cely spívání šlo celo dobo setkání pěkně, pěle sme střídavě církevně-slovanské a české.

Marcela: Po večerní následovala duchovní beseda s otcem Markem a s otcem Liborem na téma „Odkaz sv. knížete Rostislava dnešku“. Mohli jsme se ptát ještě na cokoli dalšího, co nás zajímalo, a beseda nakonec

MLÁDEŽ

byla docela živá.

V sobotu ráno se konal akathist ke sv. novomučedníkovi Gorazdovi. Již jsme měli vyrobené své modlitební knížky/zpěvníky, a tudíž jsme některé klíčové písně mohli zpívat úplně všichni.

Prokop: Po akathistu sem mosel předčasné odjet, protože doma čekají podzimní práce na polo e v zahradě. Setkání ve Vrbcce nás posonolo, nejenom dohovně, zas o kósek dál, ale skoro šeci pokračovali dál na Slovensko. Šak Marcela vám to - a mimochodem spisovně - níže popíše.

Marcela: Dopoledne následovalo další Viktorovo povídání o pravoslavných bohoslužebných knihách. Na učili jsme se, co ve které knize můžeme najít, a kdy se která používá. Cílem bylo, abychom mohli být při bohoslužbách poučenější a tudíž i aktivnější a schopnější. Po dopoledním programu následoval oběd a po obědě už jsme všichni uklízeli (holky uklízely uvnitř v monastýru a kluci hrabali a odnášeli spadané listy) a dychtali jsme se k cestě na Slovensko. Vyrazili jsme kolem třetí až čtvrté odpolední. Několik lidí vzal svým

autem i otec Marek z Brezové pod Bradlom. Cestou do Brezové jsme se stavili ještě v Priepastném, kde jsme si nechali věci v prostorách fotbalového stadionu, které nám laskavě zapůjčil starosta Priepastného. V těchto prostorách jsme měli původně i spát, ale ukázalo se, že je tam příliš velká zima, tudíž jsme nakonec spali někteří u Viktora v Brezové, někteří u Viktorovy sestry Tatiiny v Priepastném. Večerní u litíh v předvečer svátku svatého Ondřeje Krétského se moc povedla. Večer jsme se přesunuli do „klubovny“ v Priepastném a užili jsme si pěkný společenský večer s tancem, hrami a především východoslovenskými lidovými písněmi. Přijel nás také navštívit pan starosta, který si s námi také zatancoval.

V neděli ráno se v Brezové už od osmi hodin sloužila jitřní, a dále potom od deseti sváteční liturgie. Po liturgii jsme byli všichni pozváni na oběd k Viktorovým rodičům. Jídlo bylo lahodné a atmosféra příjemná a vřelá. Následovala krátká procházka po Brezové, a potom, co jsme se rozloučili s našimi milými hostiteli, jsme se rozjeli po skupinkách podle toho, kam kdo jel, duchovně povzbuzení a posilnění, zpátky do svých domovů.

VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ EKUMENICKE RÁDY CÍRKVÍ V PRAZE

Ve středu 30. listopadu se vladyka Kryštof spolu s kancleřem Josefem Hauzarem a tajemníkem pro mešši veřelby a ekumenu Ondřejem Chrástou účastnili valného shromáždění Ekumenické rady církví (ERC). Valné shromáždění (VS), které je vrcholným orgánem ERC, se konalo v prostorném klášteře kapucínů v Praze na Hradčanech, za účasti zástupců všech členských církví ERC v ČR a také hostů z římskokatolické církve a Církve adventistů sedmého dne.

Na programu jednání byla kromě tradičních bodů, jako je schvalování hospodaření, rozpočtu a programu zasedání řídicího výboru ERC v dalším roce, také volba nového předsednictva ERC v ČR na další dva roky. Kandidáti Mgr. Joel Kuml (Československá církev evangelická), Ing. Daniel Fajfr (Církev bratrská) a ThMg. Dušan Hejbal (Starokatolická církev v ČR) získali ve volbě nejvíc hlasů a stali se tak „staronovým“ předsednictvem, protože tuto funkci zastávali ve stejném složení již v předchozím funkčním období.

Valné shromáždění mělo tentokrát i odborný program, a to v přednáškovém a diskuzním bloku „Kam kráčí ekumeno?“, který byl reakcí na dnes již několikaleté diskuse v rámci komise pro budoucí směřování ERC kde je také pravo-

slavná církev prostřednictvím Ondřeje Chrásta aktivním členem. Většina církví si uvědomuje, že ekumenické hnutí se významně mění a že toto je třeba reflektovat. K tomu také v rámci VS přispěli svými referáty a názory pražský biskup Cir-

ZPRÁVY Z EKUMENY

kve československé husitské doc. ThDr. David Tonzar, dále referent Komise pro ekumenismus při Ekumenické radě církví v ČR ThDr. Pavel Černý, emeritní předseda ERC v ČR, a vladyka Kryštof, metropolita Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, který důkladně rozebral a podtrhl zejména důležitost konsenzuálního hlasování při významných rozhodnutích ERC. Tato část 8. valného shromáždění byla inspirována i nedávno přijatými Želivskými tezemi, které v rámci Ekumenické rady církví v ČR představují nový důležitý pilíř ekumenického soužití. Valné shromáždění pak m. usneslo, že komise pro budoucí směřování ERC má i nadále pokračovat ve své aktivní práci a připravovat ERC na budoucí přijetí konsenzu.

Tajemník pro vnější vztahy a ekumenu Pravoslavné církve v českých zemích Ondřej Chrást také zdůraznil důležitost a státní i nadnárodní význam 1150. výročí příchodu svatých Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu v roce 2013. VS doporučilo se tomuto výročí významně věnovat i v rámci ERC.

Vladyka Kryštof na závěr jednání daroval no-

vému předsednictvu a sekretariátu ikonu svaté Trojice a popřál novému předsednictvu hodně úspěchů v nelehkých časech, které církve obecně v dalších letech čekají.

O všech usneseních VS ERC budeme informovat po oficiálním schválení zápisu.

Mgr. Ondřej Chrást

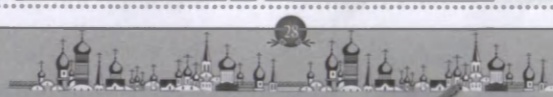
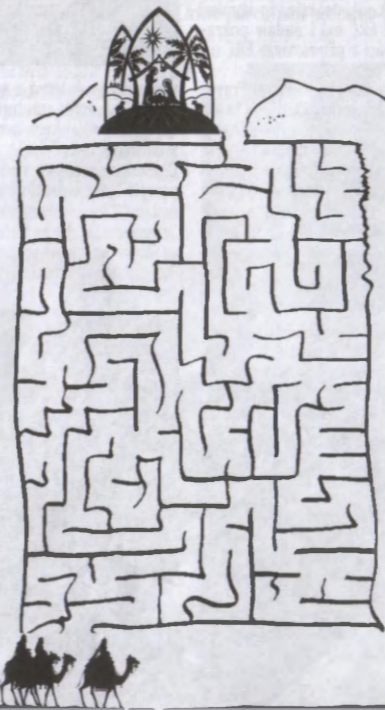

PRO NEJMENŠÍ ČTENÁŘE

TŘI MUDRCOVÉ PRCHAJÍ PŘED ZLÝM KRÁLEM HERODEM

Milé děti, zřejmě již znáte příběh o narození Pána Ježíše, kterému se přišli poklonit tři mudrcové z východu. Určitě jste slyšeli také o tom, že ti mudrcové měli hlásit zlému králi Herodovi, který chtěl Ježíška zabít. Kde se přesně nachází. Mudrcové se malému Ježíškovi poklonili a odevzdali mu své dary – zlato, kadidlo a vonné masti. Avšak z města Betléma se vydali jinou cestou tak, aby zlého krále a jeho vojáky nepotkali. Cesta tři mudrců na vebloudech z města Betléma byla složitá – téměř jako labyrint, který jsme pro vás na Vánoce připravili. Jakou cestou prchali tři mudrci z Betléma?

15.

PRO NEJMENŠÍ ČTENÁŘE

NAROZENÍ PÁNĚ

K vybarvení

HLAS PRAVOSLAVÍ

Děkujeme všem čtenářům, kteří podpořili vydávání našeho časopisu modlitbou a finančním darem. Děkujeme také všem příspěvatelům, kteří nám do redakce Hlasu pravoslavi zaslali svoje příspěvky, zprávy a názory. Děkujeme také všem těm, kdo podpořili finančně nebo zasláním příspěvků chod internetového portálu www.hlaspravoslavi.cz.

Dovolujeme si touto cestou vyzvat všechny naše objednatelé a předplatitele, aby si časopis Hlas pravoslavi objednali a předplátili také na rok 2012. Všechny ostatní, kdo si Hlas pravoslavi kupují v chrámech nebo na jiných místech, vybízíme, aby se předplatiteli na rok 2012 stali.

Kromě předplatitelů a odběratelů velmi uvítáme finanční dary, které nám umožní časopis vydávat a distribuovat pravidelně a umožní nám průběžně zachovat a časem zlepšovat jeho kvalitu.

Účet Hlasu pravoslavi:
RAIFFEISENBANK, A.S.
5011103614/5500

Pro převod ze zahraničí:
IBAN CZ28550000005011103614

**ZA VŠECHNY VAŠE PŘÍSPĚVKY
I DARY VÁM DĚKUJEME**

**OBJEDNEJTE SI HLAS PRAVOSLAVÍ
NA CELÝ ROK**

Objednat Hlas pravoslavi na celý rok si však můžete nejlépe nejlépe na přelomu roku, ale kdykoliv za:
288 Kč + 86 Kč poštovné = celkem 374 Kč

Distribuce a objednávky:
Dupress, Podolská 110, 147 00 Praha 4
dupress@seznam.cz
tel.: 241 433 396
mobil: 721 407 486

Vydává Pravoslavná církev v českých zemích s počínáním •Kryštofa arcibiskupa pražského a metropolitou českých zemí a Slovenska

Číslo 12/2011 ročník LXVI

Šárecká 1065/36, 160 00 Praha 6 – Dejvice
P. O. BOX 655, CZ-111 21 Praha 1

Registrace
MK ČR E 248

Odpovědný redaktor

Mgr. Roman Juriga, romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz
tel. 77 63 94 637

Editoři

J. V. arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon
Jerej David Dudáš

Redakce

Osvěta a pravoslavná duchovnost:
ThDr. Jakub Jiří Jukl, Mgr. Eva Suvarská, Jerej Mgr. Jan Týmal
Pravoslavná mládež: Ivo Vrobel

Správce portálu hlaspravoslavi.cz

Dalibor Jan Koc, e-mail: redaktor@hlaspravoslavi.cz,
www.hlaspravoslavi.cz

Jazyková úprava

PhDr. Marta Koutová

Grafika

Zuzana Pepelová, Virtue, s.r.o., www.virtue.sk

Adresa pro zaslání příspěvků:

Roman Juriga, Vilémov 70, 783 23 Vilémov u Litvle
romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz, Fax: 585349005

Redakce si vyhrazuje právo na případné úpravy či krácení zasláných příspěvků. Redakci nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracjí. Autorské články, příklady a fotografie jsou darem církvi a autoři si ne-nárokuje autorský honorář ve smyslu Autorského zákona. Otištěné materiály nelze rozšiřovat bez souhlasu redakce nebo autora.

Foto na 1. straně obálky: LITURGICKÁ OSlava 60. VÝROČÍ LUDĚBNÉ AUTORSKÉ: FALTY - Dar Moskevského patriarchátu naší církvi - Kazanská ikona Matky Boží

MÍSTA HODNÁ PAMĚTI - TETÍN

Kostel sv. Ludmily v Tetíně

Pohled na Berounku z ruin hradu Tetín

sv. Ludmila

Koněprusy Tetín

Historický Tetín patří k nejstarším vesnicím v České republice. Místo bylo osídleno již v paleolitu a době hradištní. Počátky Tetína jsou spojovány s Krokovou derou letou, ale archeologický výzkum je datován do poloviny 10. století. Počátkem 10. století zde byl dřevěný knížecí dvorec, který byl vdovským sídlem sv. kněžny Ludmily, která zde byla v roce 921 úkladně zavražděna. V 11. a 12. století zde bylo sídlo tetínských žup, která spravovala celé Podbrdsko. Tetín je zmiňován v zakládací listině vyšehradské kapituly. V roce 1288 zde měl královský lůvč. Ke konci 13. století byl hrad přestavěn na sídlo přemyslovských levobočků. V roce 1321 hrad držel Štěpán z Tetína, který Tetín prodal císaři Karlu IV. Tetínské panství pak Karel IV. připojil ke Karlštejnu.

V tomto seriálu na předposlední stránce Hlasu pravoslavní v roce 2011 jsme se pokusili přiblížit si nejstarší místa spojená s naší církevní historií a s působením slovanských věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje na území Velké Moravy. Připomenuty byly i některé osamělé církevní památky na západním Slovensku a některé církevní památky spojené se vznikem středověkého českého státu. Místa, na kterých jsme se v průběhu roku zastavili, potvrzují, že úsvit našich dějin je nerozlučně spojen s pravoslavnou křesťanskou vírou, jež zejména v 9. a 10. století oslovila naše předky a vedla pak četné další generace lidí na území Čech, Moravy a Slovenska k rozvoji jejich duševní a materiální kultury a k rozvoji národního života.

OPRAVA KAPLIČKY V OBOŘE A POSVĚCENÍ
KOPULE A KŘÍŽE 17. LISTOPADU 2011

